

Sipos Erzsébet

A gyógyulás útján

Mikor véget ért az esti vizit, a kórház elcsendesedett. Az orvosok egyesével, kettesével jöttek le az emeletekről, mindegyik ment a maga útjára. Többségük autóval közlekedett, gyalogos alig akadt köztük. Lovas András minden távozó kisautó előtt kihúzta magát, jobb keze mutatóujjával köszönésképpen megbillentette a tányérsapka simlijét, baljával pedig a cirádás vaskaput tartotta féken, nehogy egy óvatlan pillanatban megdöglöttségére szánja magát. Jól tudta, drága portéka az autó, sokáig kell rakosgatni, számolgatni a lejt, mire kikerekedik az ára. Lovas András világeletében keményen megdolgozott a pénzért. Fiatalabb korában sok munkanapot írtak a neve mellé a közönségben, mire együtt volt a summa, és bejelentette a lányának: Esztikém, kegyen meg a kívánságokat, vegyétek azt az autót.

A fiatalokat váratlanul érte az öröm, nem sokkal azelőtt vásárolták meg a lakást a városi tömbház hatodik emeletén, és álmodni sem merték, hogy ilyen hamar „bebútorozhatják” a garázsukat. Lovas Andrásnak örült a lelke, mert valahányszor náluk járt, látta, hogy haladnak, gyarapodnak. Ritkán kereste fel őket, főleg csak olyankor, ha piacra vitt ezt-azt a kertből, és hozzájuk sem ment üres kézzel. Nem szívesen hagyta magára a házat még fél napra sem, mert ugye ott a jószág, a munka. A lánya unszolására mindig ígérte: jövök, jövök a hétvégén. Aztán csütörtökön már alkudozni kezdett önmagával, pénteken pedig teljesen kioldódzott a mehetnékje. „Gyertek ti, hozzátok az unokákat, itt kedvükre futkározhatnak. Nem szól rájuk senki, mint nálatok, hogy ne ugráljanak, ne ricsajozzanak, mert lehallszik az emeletről, zavarják a szomszédokat.”

Lovas András tekintete esténként gyakran elidőzött az ágya fölött függő esküvői képen. Még a felesége nagyított a tíz esztendővel ezelőtt egy házról házra járó fotográfussal, és mikor meghozta a bekeretezett remekművet, Lovas András felnevetett: „Olyanok vagyunk rajta, mint akiket viaszból gyúrtak.” Látta, hogy nem esett jól a dicséret sem a mesternek, sem a feleségének, de hát már kimondta, nem lehetett visszazívni. Mostanában gyakran nézte a riadt szemű, fehér fátyolos menyasszonyt, de képzelete a sötét kendős, ráncos arcú asszonyhoz beszélt: „Ne félj, megfogadom a tanácsodat: vigyázok a lányunkra, a családjára. Kitartok, míg futja az erőmből, a magaméban vagyok, itthon minden rendben van, csak te hiányzassz a házból!”

A nagy rendbe mégis hiba csúszott. Külföldi tanulmányutat ajánlottak fel a vejének, amit el is fogadott. Eszti örült is, nem is, de azt mondta, a lehetőséget nem szabad elszálasztani. Most már az lenne a legjobb, ha az édesapja beköltözne hozzájuk.

— Itt az ideje, hogy fordítson végre az élete sorján, édesapám. Kílógozta már a rengeteg dolog, kímélje magát. Nem dolgozott még eleget?!



— A munka nem nyűg. Utasembernek nem teher a kenyér.
— Szóval ez tartja vissza: a munkátlanság. Hát majd keresünk édesapámnak valami elfoglaltságot.

— Majd, majd... — csóválta a fejét, és agya már újabb fedezék után kutatott.
— Tudod, hogy szokta mondani anyád: csak akkor dobd el a madzagot, ha már megtaláltad a kötelet.

Egy hónap sem telt bele, a lányáék jöttek a hírrel: megtalálták.
— Kapus lesz édesapám egy kórházban. Meglátja, hamar beleszokik. És legalább pihen.

— Mint aki leesett a fáról — fogta viccesre az öreg. Eddig még sohasem gondolt pihenésre. Alkonyatkor hazajött a dologból, elvégződött a ház körül, megmosakodott, összecsapott valami vacsorát és eltette magát másnapra. Reggel aztán ott folytatta, ahol tegnap abbahagyta. Vasárnap elballagott a templomba, elolvasta az újságot, délben bekapcsolta a rádiót, délután kiült a ház elé egy-két szomszédal, politizáltak, megbeszéltek a falu dolgát... Ez igen, ez pihenés!

— Arra nem gondolt édesapám, hogy rajtunk is segítene, ha hozzánk jönne? — fogta kérlelőre a lánya, és erre már nem volt mit szólni. Arra viszont gondolt, hogy nem jó az, ha fiatal házastársak hosszabb ideig magukra maradnak... Megtörtént a háború idején nemegyszer, hogy a hadifogságból hazavetődő férjnek idegen férfi nyitott ajtót. No, ezt ő nem szeretné megérni.

Néhány nap múlva lekezelt a szomszédokkal, elbúcsúzott a boldogan beköltöző rokonféle fiataloktól: — Aztán rajta tartsátok a szemeteket a házon!

— Hát csakugyan elmész? — kísérték a kapuig a szomszédok, és hangjukban szemerkényi irigység is lapult. Nemhiába hívják a háta mögött eszes Andrásnak Lovas szomszédot, lám, most is milyen okosan eligazította az életét.

— Szamár is akkor megy a jégre táncolni, amikor legjobb a sora — ütötte el a dolgot, és szeme sarkából még egy pillantást vetett a házára. Négy évvel ezelőtt a szentmihály lován vitték el belőle a feleségét... Ő most kisautóval fordít hátat neki. Kiszáradt torkában kemény diónak érezte a nyeldeklőjét. Ha most hirtelen történne valami... valami olyan, ami helyben tartaná... Tavaly ilyenkor kigyulladt a szomszéd pajtája, mert a csintalak kölykök ott bújtak el cigarettázni... Észnél légy, András! — vetett kantárt bolond gondolatai nyakába.

— Mehetünk! — lökte ki magából a szót.

November, december, január, február...

— Megszokta-e már a tányérsapkát, Lovas bácsi? Nem adott még túl a falusi házán? Vezetne itt a városban egy garzont, hogy ne legyen a gyerekek nyakán. Van néhány özvegyasszony az ápolónők között... Reumára jó orvosság, ha az embernek megmelegítik az ágyát... — tanácsolta egyik-másik fiatal orvos.

Jó gyerekek ezek civilben, csak ne kerüljön kezük alá az ember — nézett mosolyogva utánuk. Méghogy özvegyasszonyok! Meg sem fordult a fejében ilyen gondolat. Pedig akadt a nővérek, szakácsnők között takaros, barátságos asszony, köszönni is szoktak érkezéskor, távozáskor, ő hálás is volt ezért, de különöseb-

ben egyik sem érdekelte. Napnyugtakor a kakas is felhúzódik az ülőre, nem kukorékol. Eszti előtt sem hozta szóba a lehetőséget, biztos rossz néven venné, hogy az ő jó anyja helyébe jöhetne valaki más. Érdeklődni azonban szokott, hogy mi újság a kórházban, netán látott-e ismerőst a faluból?...

Egyik nap aztán látott. Éppen Kutas Jánost, régi katonacimboráját.

— Tegnap hozta be a kórházba a feleségét. Operálni kell szegényt. Jön a baj hívatlanul — újságolta a lányának.

Este, amikor aludt a ház, kilépett az erkélyre és rágyújtott. A lakásban nem szokott füstölni a cigarettaszag miatt. Beleveszi magát a falakba, a bútorokba, még a függönybe is, mondta Eszti. Gyönyörű ez a lakás. A mennyezetig ágaszkodnak a könyvespolcok, a papucs alatt süpped a szőnyeg, a bútorok fényében meglátja magát, akár a tükörben.

„Összerogyant az ólad, mert a fiatalok nem kaparták le a tetejéről a havat. Így van ez, ha nincs igazi gazdája a háznak!... Azért látom, neked jól megy sorod. Ha fázol, behúzódsz melegedni a kuckódba, mégis jár a fizetés — jelentette be neki egyik nap a földije, és ezzel mintha mellbe vágta volna. Álló nap másra sem tudott gondolni, csak erre.

Üssön beléjük a mennykő! — taposta el az erkélyen a cigarettavéget. Szólt volna időben János azoknak a semmirekellőknek! Vagy nyúlt volna oda maga egy kapával, hogy lenaggyázza az óltetőről a havat. A padlás is biztosan fehérlik, mert a cserepek között behordta a szél a havat. Tavaly télen is egy teljes nap dolgozott odafönt. Egyenként vette kézbe a kukoricacsöveket, és rázta le róluk a havat. Miért is hozta össze a sors ezzel a Jánossal?!

Mégis minden nap őt leste, s közben azt kívánta, bár ne jönne! De az jött hűségesen az asszonyához, s közben panaszkodott, mondta a magáét.

— De látom, te egészen jól tartod magad.

— Akár az üres zsák.

— Ugyan! Csak ülsz vagy sétálgatsz a kapu előtt, mégis telik a nap. Lásd, engem ott-hon vár a kert, rugdosom bele az ásót, de neked arra már nincs gondod, csak uraskodsz. Már ne haragudj, hogy szóba hozom, de legalább vethetél volna bele heremagot, hogy ne álljon parlagon. Mert a lakóid ugyan rá nem teszik a kezüket semmire. Igaz, fiatalok, hajnalba szaladnak a vonatra, és a gyár után nem fűlik foguk a dologhoz. A konyhára valót megveszik a városi piacon. Nem azért mondom, csak hát... kár a földért. A faluban már mindenki hozzálátott a melegágyakhoz. Itt az ideje...

Lovas András hümmögött és bólogatott. Ettől kezdve azonban hosszúnak találta az éjszakákat, és nappal árnyékként ült arcán a töprengés. Nem haragudott ő senkire, csak éppen beszélni nem volt kedve. Órához, perchez idomított életén eluralkodott a nyugalanság, a fojtogató tehetetlenség. „Mi köt engem ehhez a kórházhoz?” — tette fel századszor önmagának a kérdést. „Naponta elem vetnek néhány barátságos szót, és megy, ki merre lát. A lányomé is elboldogulnának nélkülem...”

Restelkedve takargatta az igazságot, mint megesett lány a szégyenét: azok kö-reben idegen, akiket a legjobban szeret. Visszavágyik a házába, a sajátjába. Megígérte a feleségének...

— Elbocsátották az asszonyt. Viszem hazal! — állt elő örömeivel a katonacimborája. — Majd odatelepszik a kert végébe, és a sámliról dirigál: ide krumplit vess, oda babot! Én meg nekigyürkőzök, bírom még hálistennek. De te igencsak savószinben vagy máma, hallod-e? Csak nincs valami bajod? Hogy érzed magad?

Lovas András vonogatta a vállát, és fél szájjal dűnnyögte: — Hogy érezném? Se kint, se bent, mint az ablakfa. No, sok szerencsét, lejárt a műszakom — nyújtotta a kezét.

Keserűnek érezte a szája ízét, igaza lehet a szomszédnak, biztos valami nyavalya gyötri belülről. Nem bírja ezt a zártságot, a levegőtleniséget, a gúzsba-kötöttséget. Lám, a tenyere felpuhult a semmittevéstől, karján elernyedtek az izmok, arcáról eltűnt a szélfúttá pirosság.

Furcsákat álmodott mostanában. Talán nem is álmodta, hanem csak a képzelete játszott vele. Meszelt törzsű eperfákat látott az országút mentén, kétoldalt meg fényes hátú szántásokat... A kertjében földigiliszták tekergőztek az ásója nyomán... A szőlőt metszeni szokás ilyenkor... Az ól, az összeroggyant ól csúfondárosan meredt rá...

A tömbház előtt a hajnali villamos zötyögött, de Lovas András esküdni mert volna rá, hogy szekérsörgést hall. A kerékcsíkozta dűlőúton békésen poroszkált a lova, a sárga pej, amit annak idején beadott a közösbe. Most mégis itt volt, elérhető közelségben. A szürke pokróccal letakart bakon pedig ő ült, a maga valóságában. A gyepelő belesimult a tenyerébe, és ujjáival azonnal meglelte rajta a fogást. Hazafelé tartott, toronyiránt. Hátrapillantott a válla fölött, de csak a dűlőutat látta. A város, a kórház, mintha köd takarná, eltűnt a semmiben.

Komán János

Születésnapomon

szórakozom,	Faggatom a
verset írok	szóképeket,
magamnak.	szeretnek;
Boldog vagyok,	anyanyelvünk
ha a szavak	épületén
kacagnak.	cserepek.
Nemcsak írnom,	Minden versem
énekelnem	számomra egy
kellene,	házikó,
boldoggá tesz	bennük pihen
a költészet	meg a lelkem.
szelleme.	Halihó!